וכן ערב תשעה באב שחל להיות בשבת אוכל ושותה כל צרכו ומעלה על שולחנו אפילו בסעודת שלמה בשעתו, חל להיות תשעה באב בערב שבת מביאין לו כביצה ואוכל כדי שלא יבנס לשבת כשהוא מעונה (ה)ותניא אמר רבי יהודה פעם אחת היינו יושבין לפני ר"ע ותשעה באב שחל להיות בע"ש היה והביאו לו ביצה מגולגלת ונמעה בלא מלח ולא שהיה תאב לה אלא להראות לתלמידים הלכה, ורבי יוסי אומר מתענה ומשלים. אמר להן ר' יוסי אי אתם מודים לי בט' באב שחל להיות באחד בשבת שמפסיק מבעוד יום אמרו לו *אבל, אמר להם מה לי ליכנס בה כשהוא מעונה מה לי לצאת ממנה כשהוא מעונה אמר לו אם אמרת לצאת ממנה שהרי אכל ושתה כל היום כולו תאמר ליכנס בה כשהוא מעונה שלא אכל ושתה כל היום כולו ואמר עולא הלכה כרבי יוסי ומי עבדינן כרבי יוסי ורמינהי *אין גוזרין תענית על הציבור בראש חדשים בחנוכה ובפורים ואם התחילו אין מפסיקין דברי ר"ג אמר ר"מ אף על פי שאמר רבן גמליאל אין מפסיקין מודה היה שאין משלימין וכן בט' באב שחל להיות בע"ש ותניא לאחר פטירתו של (*רשב"ג) נכנס ר' יהושע להפר את דבריו עמד רבי יוחנן בן נורי על רגליו ואמר חזי אנא דבתר דישא, גופא אויל: כל ימיו של רבן גמליאל קבענו הלכה כמותו עכשיו אתה מבקש לבטל דבריו - יהושע אין שומעין לך שכבר נקבעה הלכה כר"ג ולא היה אדם שערער *מדבר כלום בדורו של רבן גמליאל עבוד כר"ג, בדורו של רבי יוסי עבוד כרבי יוסי, ובדורו של ר"ג עבוד כר"ג *והתניא א"ר אלעזר *(בן) צדוק אני (הייתי) מבני סנאב בן בנימין פעם אחת חל תשעה באב להיות בשבת ודחינוהו לאחר השבת והתענינו בו ולא השלמנוהו מפני שיו"ט שלנו היה מעמא דיו"ט הא ערב יו"ט משלימין, אמר רבינא שאני יו"ט של דבריהם מתוך שמתענין בו שעות משלימין בו ערביות שבת הואיל ואין מתענין בה שעות אין * משלימין בה ערביות, *אמר רב יוסף לא שמיע לי הא שמעתא אמר ליה אביי את אמרת ניהלן ואהא אמרת ניהלן אין גוזרין תענית על הציבור בראשי חדשים וכו' ואמרינן עלה *אמר רב יהודה אמר רב זו דברי רבי מאיר שאמר משום רבן גמליאל אבל חכמים אומרים מתענה ומשלים, מאי לאו אבולהו לא, ארתלה ופורים הכי נמי מסתברא דאי

[ביצה מגולגלת. כפי' ר"מ קבלה בידינו כי ר' עקיבא מותה מנה מקומן היה והביאו לר"ע הרופאים לגמע ביצה מגולגלת כמתים היום ור' יהודה לא דקדק לפיכך סתך על מה שלמה ולא ידע סמיקר כל מה עשה כך ומתוך דסלי עמא מלייה מלויה לפיכך חל מעשה באב בערב שבת ותקנו אב וכא ר"ש בשבת. תוס' אמל"ן]:

אי לאחס מודים בתעניה באב. ול"ת והא אמר שמואל בפרק מקום שנהגו (פסחים דף נד:) תעניה באב בין השמשות אלו מוחר וי"ל דמ"מ מתחיל מבעוד יום לפי שלא לאפשר לכוין תחילת הלילה ועוד דר' יוסי סבירא ליה *בין השמשות כהרף עין ואין אדם יכול לעמוד עליו ואין לפרש דהכי קאמר דהיכא דהפסיק סעודתו דהוי כמו קבלת תענית בשבת דהא לא מלי קביל תענית בשבת ועוד דאמרינן דאפילו יום"כ דאוסיפת אלו דאוריתא אבי לאכול *אע"פ שכבר הפסיק כדאמרינן *באיכה רבתי ר' יהודה בן בתירא אזל לגליבין בערבא עומדת רבא אזל ריש כגיאתא לזמוני ליה מ"ל כבר אכלי ופסקי מ"ל אגמאלי עלי דלא ליימא גברא רבא הוא דלא אגמא עליה אזיל עמיה ומסיק התם דאכל מכל עיגול חד פתיתא ומכל *מאכל פת אחד ומכל חביה חד טוס:

מודה היה אלין משלימין. משמע דרבנן דפליגי עליה סברי דאפילו מפסיקין ולקמן אמרינן זו דברי ר' מאיר שאמר משום ר"ג אבל חכמים אומרים מתענה ומשלים אלמא אדרבה לרבנן משלימין ומאי הכא אמר מודה לרבנן גמליאל והכא סבירא להו דמפסיקין:

מבני סנאב בן בנימין. סגאב גרסינן ולא גרסינן סגאב דהכי כתיב בעזרא (ב) ועל שם שבטו נקרא בן בנימין דגבי עלי מערכה חשיב ליה בפרק ד' דתענית (דף כו.) וכל הכא דחשיב התם בני אלא בן יהודה בני דוד בן יהודה כולם על שם שבטו ואע"ג דר' אלעזר בן צדוק כהן היה כדמוכח בפרק כל פסולי המוקדשין (נכורות דף ט.) גבי רבי אלעזר *בר צדוק הוא ליה בוכרא וכ' שמא אמו היתה מבניימין לו מתנס היה והיה עמהם בסיעתם:

שאני יומים מוכיח מדבריהם מתוך שמתענין בו שעות משלימין בו ערביות. והא דאמרינן בסוף פ"ק דר"ה (דף יח.) דימים הכתובים במגילת תענית אסורין בין לפניהם בין לאחריהם ותנן נמי במסכת תענית בפרק שני (דף מז:) כל הכתובים במגילת תענית דלא למספד בהן לפניו אסור ולאחריו מותר ועשרה באב כתיב בהנהו דלא למספד בהן משמע דיו"ט דדבריהם נמי אסור להתענות בו ערביות הני מילי תענית דרשות אבל תענית תובה כגון העשרה באב מתענין וא"ת והיכי פשיט לעיל מרבי יוסי דאייתי בתענית דמשמע דאייתי בתענית הרשות וכן משמע בשאלתות *דמייתי בכל תעניות ומנהג נמי דאפילו בתענית הרשות משלימין וכירושלמי נמי אמרינן במסכת תענית בפ' רב הונא דאפילו יחיד הגוזר על עצמו בע"ש תענית מתענה ומשלים וי"ל דשפיר מוכח לעיל דכיון דאמר ר' יוסי מתענה ומשלים אע"ג דתענית ר' באב לא דחי שבת ש"מ דבמה שנכנס בשבת כשהוא מעונה לא חשיב כמתענה בשבת וא"כ בתענית הרשות נמי שרי להשלים אבל ערב יום טוב דדבריהם שייך לפלוגי בין תענית הרשות דמה שאסור להתענות בערב יו"ט דדבריהם לא מסוק דחשיב כמתענה ביו"ט דהא לאחריו נמי אסור אף על גב דלין מתענין ביו"ט אלא משום דעשו חיזוק ביו"ט דדבריהם שלא יבא להתענות ביו"ט עצמו וכי גזרו בתענית רשות אבל בתענית תובה לא גזרו: והלכתא

[מכשיל חד פת כנ"ל רש"ל]

[נכרכות ב:]

[תענית מו:]

[נ"ל ר' גמליאל]

[נכרכות איתא לכי נדוק וכן איתא בכרכות כז: ופי' תוס' יומא עט: ותוס' סוכה כו: ד"ה נעלו ותוס' חולין קז. ד"ה מאי]

[תענית כ:]

[תענית יח.]

[נעיל י. וש"נ]

[פרקא בראשי פ"ם מ"]

[מגילת תענית פ"ם מ"]

[מגילת תענית פ"ם מ"]

[מגילת תענית